

TESTO IN LADINO

ARGOMENT:

Lege provinzièla dai 19 de jugn del 2008, n. 6. Determinazion de la quotes del fon provinzièl per l stravadament de la mendranzes linguistiches locales per i trei egn 2009-2011.

L relator l fèsc a saer

L'art. 24 de la lege provinzièla dai 19 de jugn del 2008, n. 6 "Normes per l stravadament e la promoziòn de la mendranzes linguistiches locales", lege che à dessegnà da nef l panoram de la leges en cont de stravadament e promoziòn de la mendranzes linguistiches locales, col tor jù tel medemo temp la lege provinzièla dai 30 de aost del 1999, n. 4 "Normes per l stravadament de la popolaziòn de lengaz de mendranza te la Provincia de Trent", l' à metù sù n fon provinzièl per l stravadament de la mendranzes linguistiches locales, col fin de finanzièr projec e scomenzadives de stravadament e promoziòn de la carateristiches etniches, culturèles e linguistiches de la popolaziòn ladina, mòchena e zimbra che stèsc sul tegnir de la Provincia de Trent.

La norma en costion la stabilesc la spartijon del fon te cater quotes, la pruma la é destinèda al cofinanziament di projec porté dant dai enc locai aldò de la lege dai 15 de dezember del 1999, n. 482, la seconda al finanziament di intervenc metui a jir diretamente da la Provincia, la terza per projec e scomenzadives, metui jù ence da la sociaziòn recognosciudes e che à sia reijes tel tegnir, che les abie desche obietif l stravadament de la respetiva popolaziòn de mendranza, de gran segnificat per l fin del stravadament de la mendranzes linguistiches, porté dant da aministrazions locales, istituzions scolastiches e istituc culturèi, e la quarta per aziòn, portèdes dant dal Comprenjorie Ladin de Fascia, fin che no vegn metù sù l Comun general de Fascia, de pianificaziòn linguistica de besegn per l stravadament e per la valorisaziòn del lengaz ladin, estra che en cont de ativitèdes culturèles.

La Jonta Provinzièla, dò aer tout sù l parer, de òblighe e vincolant, scrit te l'art. 9, coma 2 sub b) de la L.P. 6/2008 jà nominèda, dat jù da la Conferenza de la mendranzes, la determinea la quotes del fon provinzièl da destinèr a chisc intervenc.

Te la Conferenza de la Mendranzes fata ai 24 de firé del 2009 a Trent, l' é stat aproà, te chela che vegnìa dat jù l parer scrit de sora e descheche vegn fora dal verbal, la spartijon per i trei egn 2009-2011, de la quotes del fon provinzièl per l stravadament de la mendranzes linguistiches locales, a chesta vida:

- a) 20% per la quota destinèda a cofinanzièr projec porté dant dai Enc locai o da outra aministrazions publiche aldò de la L. dai 15 de dezember del 1999, n. 482 (Normes en cont de stravadament de la mendranzes linguistiches storiches);
- b) 35% per la quota destinèda a intervenc metui a jir diretamente da la Provincia;
- c) 15% per la quota da resservèr al finanziament de projec e de scomenzadives, ence metui jù da la sociaziòn recognosciudes e che à sia reijes tel tegnir che abie desche obietif l stravadament de la respetiva popolaziòn de mendranza, de gran segnificat per l stravadament de la mendranzes linguistiches, troé fora da la Jonta Provinzièla e porté dant da aministrazions locales, istituzions scolastiches e istituc culturèi provinzièi;
- d) 30% per la quota destinèda al finanziament de aziòn portèdes dant dal Comprenjorie Ladin de Fascia, encin a canche no vegnirà metù sù l Comun general de Fascia, de pianificaziòn linguistica de besegn per l stravadament e per la valorisaziòn del lengaz ladin, estra che en cont de ativitèdes culturèles.

Ge vel deschiarir che la soma a la leta del fon provinzièl per la mendranzes linguistiches per l 2009, stanzièda tel capìtol 351150 la é de € **660.000,00**, ajache dal stanziament total de € 838.500,00 ge vel tor jù i finanziamenc che l Stat ge à dat sù ai enc de mendranza aldò de la L. 482/1999 – fons 2007 (Decret del Minister per i Raporc co la Regions dai 24 de november del 2008), che no i pel vegnir spartii anter la quotes del fon.

Te la medema sentèda de la Conferenza l'è stat portà dant ence l met de fèr na compensazion anter la quotes tel limit del 20% del total del fon, aldò de la programazion de la scomenzadives e di besegnes che vegnissa palesé.

Conscidrà ence che la lege provinzièla n. 6 del 2008, jà nominèda, te l'art. 22, com 3, la perveit che la Provincia la determinee la sort e la modalitèdes per meter a jir i intervenc, vegn portà dant de aproèr ence la enjonta A) a chesta deliberazion, de chela che la fèsc pèrt en dut e per dut, che la met dant avisa chel che vegn domanà da la lege e che l ge é stat portà dant a la Conferenza de la Mendranzes che l' à dat jù sie parer a favor.

Dit dut chest dantfora,

LA JONTA PROVINZIÈLA

- scutà la relazion;
- vedù la lege provinzièla dai 18 de jugn del 2008, n. 6, con referiment particulèr ai artìcoi 9, 24 e 25;
- tout sù l parer de obligh e vincolant de la XIV Conferenza de la mendranzes, aldò del verbal se la sentèda dai 24 de firé del 2009 a Trent;
- vedù i documenc nominé dantfora;
- con duta l stimes a una dates jù aldò de la lege,

DELIBEREA

1. de stabilir per i trei egn 2009–2011 la spartijon, zenza i finanziamenc dac sù dal Stat aldò de la Lege dai 15 de dezember del 1999, n. 482, de la quotes del fon provinzièl per l stravardament de la mendranzes linguistiches locales, a chesta vida:
  - a) 20% per la quota destinèda a cofinanzièr projec porté dant dai Enc locai o da outra aministrazions publiches aldò de la L. dai 15 de dezember del 1999, n. 482 (Normes en cont de stravardament de la mendranzes linguistiches storiches);
  - b) 35% per la quota destinèda a intervenc metui a jir diretamente da la Provincia;
  - c) 15% per la quota da resservèr al finanziament de projec e scomenzadives, ence metui jù da la sociazions recognosciudes e che à sia reijes tel tegnir e che les à desche obietif l stravardament de la respetiva popolazions de mendranza, de gran segnificat per l stravardament de la mendranzes linguistiches, troé fora da la Jonta Provinzièla e porté dant da aministrazions locales, istituzions scolastiches e istituc culturèi provinzièi;
  - d) 30% per la quota destinèda al finanziament de azions, portèdes dant dal Comprenjorie Ladin de Fascia, enscin a canche no vegnirà metù sù l Comun general de Fascia, de pianificazion linguistica de besegn per l stravardament e per la valorisazion del lengaz ladin, estra che en cont de ativitèdes culturèles.

2. de sburlèr a de etres provedimenc l troèr fora la scomenzadives scrites te la letres a), b), c) e d) de l'art. 24, coma 2 scrit dant e la determinazion de si empegnes de speisa, a cèria del capìtol 351150;
3. de stabilir l met de fèr na compensazion anter la desvaliva quotes tel limit del 20% del total del Fon, aldò de la programazion de la scomenzadives e di besegnes;
4. de fèr valer la spartijon perzentuèla scritta dant per i trei egn 2009-2011 en cont de besegnes eventùèi che vegnissa palesé de empegnes de speisa sun più che un egercizies, lascian a valer la determinazion desvaliva che la Jonta la aproarà, dò aer scutà la Conferenza de la Mendranzes, en cont de l'aproazion del bilanz de ogne egercizie;
5. de aproèr, dò aer tout sù en cont de chest l parer de la Conferenza de la mendranzes, i criteries e la modalitèdes scrites te la enjonta A), che fèsc pèrt en dut e per dut de chesta deliberazion, per la दौरa de la quotes del fon per l stravardament de la mendranzes linguistiches locales scrites tel coma 2 de l'art. 24 de la lege provinzièla n. 6/2008.

Enjonta che fèsc pèrt de la proponeta de deliberazion

ENJONTA A) A LA PROPONETA DE DELIBERAZION N. DAI DE MÈRZ DEL 2009

DETERMINAZION DE LA SORT E DE LA MODALITÈDES PER METER A JIR I INTERVENC SCRIC TE LA LEGE PROVINZIÈLA DAI 19 DE JUGN DEL 2008, N. 6, ARTÌCOI 22 E 24.

La lege provinzièla dai 19 de jugn del 2008, n. 6, "Normes de stravardament e promozion de la mendranzes linguistiches locales", la stabilesc te l'art. 22, coma 2 che: " La Provinzia, l Comun general de Fascia, i comuns scric te l'artìcol 3 ence te na forma sozièda e sia comunitèdes les deida la ativitèdes de sort culturèla e de spas de la popolazions de mendranzes, col perveder mesures particulères per la ativitèdes che à emportanza direta per la politiches de promozion linguistica, estra che per la sociacions recognosciudes e che à sia reijes tel tegnir e che à desche obietif l stravardament de la respetiva popolazions de mendranza". E tel medemo artìcol, tel coma dò, l prezisa: "Per i obietives scric tel coma 2, i enc scric tel coma 2 i determina la sort e la modalitèdes per meter a jir i intervenc".

L'art. 24 de la lege nominèda l met sù ence l "fon provinzièl per l stravardament de la mendranzes linguistiches locales, co l'obietif de finanzièr projec e scomenzadives de stravardament e promozion de la carateristiches etniches, culturèles e linguistiches de la popolazions ladina, mòchena e zimbra che stèsc tel raion de la provinzia de Trent". Chest fon l vegn spartì, co na deliberazion de la Jonta provinzièla, te quotes, anter cheles sibie chela da durèr per l finanziament di projec porté dant dai enc locai o da outra aministrazions publiches aldò de l'art. 9, coma 2, de la lege n. 482 del 1999, sibie chela "da rresservèr al finanziament de projec e de scomenzadives, ence metui jù da la sociacions scrites te l'art. 22, coma 2, de gran significat per l stravardament de la mendranzes linguistiches, troé fora da la Jonta provinzièla e porté dant da aministrazions locales, istituzions scolastiches e istituc culturèi provinzièi".

Se trata ades de troèr fora la sort e la modalitèdes per meter a jir i intervenc provinzièi per didèr la scomenzadives e la ativitèdes culturèles e de spas che la popolazions de mendranza linguistica de la provinzia de Trent les vel meter a jir co la ressorses destinèdes avisa per chest, donca duran i stanziament del fon provinzièl per la mendranzes.

L fon provinzièl per l stravardament de la mendranzes linguistiches locales l'é stat metù sù co l'art. 6 bis de la lege provinzièla dai 30 de aost del 1999, n. 4 (ades touta jù da la lege provinzièla n. 6 del 2008) co la medema carateristiches e finalitèdes descrites chiò: aldò de la scomenzadives e di projec aproé da la Jonta provinzièla ti egn passé, se pel meter dant vèlch una conscidrazion en cont de la sort di medemi.

I intervenc co l'obietif de stravardèr e portèr inant la comunanzes de mendranza linguistica i à carateristiches desvalives ma leèdes tel medemo temp: defat i pel revardèr ciampes de atività e de enteress leé al setor sozièl, culturèl, economic, turistic, istituzionèl e di servijes, scolastics e religiosc, de endrez del teritorie, de formazion e alfabetisazion de la jent grana, e c.i.; donca dalbon i pel revardèr sacotenc ciampes e portèr dant contegnui n muie desvalives, ajache l lengaz e la comunicazion che vegn fat tras l lengaz i tol cà duc i setores de la vita de l'om. Ge vel ence sotriassèr che l stravardament di enteresc de chesta comunanzes e sia possibilità de svilup i à carateristiches che ge somea a cheles de duta la comunanzes locales del Trentin, tant da permeter l'azess a ogne normativa de setor, donca l'é de besegn de troèr fora e defenir n criterie fundamentèl de referiment per ogne intervent spezifich che se referesc al fon per la mendranzes.

Chest criterie fundamentèl, acioche l deide dò delbon a arjonjer i obietives metui dant da la lege en costion, no l pel esser auter che l referiment al lengaz de mendranza, ajache ogne intervent l cogn aer segnificat e emportanza acioche l lengaz de mendranza l vegne cognosciù, durà, sparpagnà, valorisà, "normalisà" e durà a dò a dò te ogne ciamp.

Ogne scomenzadiva, ogne projet ametù a finanziament sul fon de la mendranzes l cognarà aer contegnui e obietives leé diretament col lengaz de mendranza, l cognarà mirèr tel concret a la cognoscenza, al stravardament, a la promozion, al sparpagnament, a la valorisazion, a la doura scrita e a ousc di lengac de mendranza.

L'obietif fundamentèl che, aldò de la normativa provinzièla (descheche l vegn scrit avisa te l'art. 6 de la L.P. 6/2008) duc i enc publics touc ite i cogn chierir de arjonjer, "col meter en esser delaite de sia competenzes ogne azions e strument possìbol", l'é la soravivenza de chisc lengac te la vita pratega sozièla de la persones e de la comunanzes, rebaltan la tendenza a la assimilazion da pèrt del lengaz dominant. La lege defat la recognosc avisa te l'art. 4 i deric linguistics sibie coletives che individuèi de la mendranzes, e la ge dèsc na carateristica particulèra de chest vers al fon provinzièl per l stravardament de la popolazions de mendranza linguistica, con chel che la Jonta la cogn didèr la linies e la azions emportantes de politica linguistica che la aministrazions locales dant de dut, ma ence la istituzions scolastiches e i istituc culturèi provinzièi, porta dant. Ben segur chest no l vèl per la scomenzadives culturèles che l Comprenjorie ladin de Fascia l cherdarà de ùtol didèr o meter a jir col meter en doura l'articol 25 de la lege provinzièla n. 6 del 2008, scomenzadives e ativitèdes culturèles che les podarà revardèr setores desvalives da chi demò linguistics.

Aldò de chesta conscidrazions vegn metù dant de stabilir coscita i criteries en costion:

1. I projec e la scomenzadives da finanzièr col fon provinzièl per l stravardament de la popolazions de mendranza, fora che chi culturèi pervedui da l'art. 25 de la lege provinzièla n. 6 del 2008, i cogn aer na finalità direta e de emportanza per l stravardament e la valorisazion del lengaz de mendranza.

2. Letra a) del fon: I finanziament per i projec porté dant dai enc locai o da outra aministrazions publiches aldò de la lege 482 del 1999, l revèrda sibe projec finanzié per na pèrt che projec porté dant aldò de chesta lege ma no finanzié; l'assegnazion di finanziamenc da pèrt de la Provincia la vegnirà deziduda aldò de la documentazion portèda dant dai enc che fèsc domana, manèda a la Presidenza del Consei da pèrt de la Provincia.
3. Letra c) del fon: I finanziament l revèrda i projec e la scomenzadives de gran emportanza per l stravardament de la mendranzes linguistiches porté dant da aministrazions locales, istituzions scolastiches e istituc culturèi provinzièi.
4. Letra d) del fon: I finanziament l revèrda sibe scomenzadives culturèles e de didament de la ativitèdes e de la scomenzadives culturèles de la comunanza ladina fascèna che l Comprenjorie ladin de Fascia l vel meter en esser, che azions de pianificazion linguistica portèdes dant dal medemo e de besegn per l stravardament e per la valorisazion del lengaz ladin.
5. L'intervent de la Provincia per i projec che vegn cherdui da ameter no l podarà esser maor che:
  - 5.1. I 75% de la speisa ametuda al finanziament provinzièl tel cajo de la scomenzadives culturèles e de didament de la ativitèdes e de la scomenzadives culturèles de la comunanza ladina fascèna che l Comprenjorie ladin de Fascia l vel meter en esser;
  - 5.2. I 90% de la speisa ametuda al finanziament provinzièl tel cajo de la scomenzadives e di projec porté dant dai enc locai e da outra aministrazions publiches aldò de la lege n. 482 del 1999, descheche l'é scrit te la letra a); tel cajo de projec e scomenzadives de gran emportanza per l stravardament de la mendranzes linguistiches porté dant da aministrazions locales, istituzions scolastiches e istituc culturèi provinzièi descheche l'é scrit te la letra c); tel cajo de la azions de pianificazion linguistica portèdes dant dal Comprenjorie ladin de Fascia e de besegn per l stravardament e per la valorisazion del lengaz ladin descheche l'é scrit te la letra d);
  - 5.3. I 95% de la speisa ametuda al finanziament provinzièl tel cajo de la scomenzadives de informazion tel lengaz de mendranza defenides "stables" tel Program di intervenc per l'informazion tel lengaz de mendranza scrit te l'art. 23 de la lege provinzièla n. 6 del 2008;
  - 5.4. I 100% de la speisa ametuda al finanziament provinzièl tel cajo de scomenzadives de informazion tel lengaz de mendranza defenides "neves" tel Program de intervenc per l'informazion tel lengaz de mendranza scrit te l'art. 23 de la lege provinzièla n. 6 del 2008
6. I finanziamenc scric tel pont 5 i podarà vegnir smendré de ofize te pèrts valives per i projec ametui, aldò del numer de projec porté dant, aldò del total de la speises ametudes al finanziament provinzièl e aldò de la desponibilità del bilanz provinzièl.
7. Conscidrà i tempes per meter jù l bilanz provinzièl, la proponetes de projec e de scomenzadives scric te la letres c) e d) i cognarà vegnir porté dant a la Provincia Autonoma de Trent – Servije per la promozion de la mendranzes linguistiches locales, dant dai 15 de setember de l'an dant respet a chel che chisc projec e chesta scomenzadives se referesc, con enjontà na relazion prezisa dintornvìa i contegnui e i obietives del projec, l preventif de speisa e l pian de finanziament.
8. Outra proponetes les podarà vegnir valutèdes e financièdes da la Jonta provinzièla aldò de outra desponibilità finanzièles, che vegnissa cà da ressorses stanzièdes e no durèdes

opuramentar da mudaziuns de bilanz, per meter a jir scomenzadives e projec de sort straordenèra e da no poder perveder dantfora tanche i vegne porté dant a la Provinzia amàncol 30 dis dant che chesta scomenzadives o chisc projec pee via.

9. I intervenc scric te la letres a) e d) i vegn dezidui con na determinazion del sorastant del Servije provinzièl per la promoziun de la mendranzes linguistiche locales.
10. I intervenc scric te la letra c) i vegn dezidui con na deliberazion de la Jonta provinzièla.
11. I projec e la scomenzadives ametui a finanziament i cognarà vegnir metui a jir dant che sie fora l'an dò respet a chel de l'aproazion, lascian a valer n sperlongiament di termin pervedui per i meter a jir, enschin a no più che un an da la data deziduda dantfora aldò de chel che l'é stabilì da la deliberaziun n. 1256 dai 23 de jugn del 2006; n. 790 dai 20 de oril del 2007; e n. 1980 dai 14 de setember del 2007.
12. La somes dates sù les vegnirà dates fora enschin al 70% de la somes pervedudes aldò de la prejentazion, da pèrt di enc che ciapa l finanziament, del fabesegn de cassa, col perveder che dò che vegnarà portà dant l consuntif vegnarà dat fora l'ultima pèrt del finanziament, che la podarà vegnir determinèda da nef aldò de la mendra speises abudes da l'ent;
13. La rendicontazion la vegn fata aldò de chel che vegn desponet dal D.P.J.P. dai 5 de jugn del 2000, n. 9-27/leg. "Regolament dintornvìa la modalitèdes e i termin de rendicontazion e de control de la ativitèdes, di intervenc e de la operes estra che de la compres slejierides da la Provinzia, aldò de l'articol 20 de la lege provinzièla dai 30 de november del 1992, n. 23", descheche l'é stat mudà tinultima col D.P.P. dai 3 de oril del 2007, n. 5-85/Leg.

TESTO IN LINGUA MÒCHENA

VERLEIG VAN SCHÒRTN ONT VAN VIRM AS VOURSECHEN ABIA ZA TRONG ENVIRE S SÈLL AS VOURSECHEN DE ARTIKLN 22 ONT 24 VAN PROVINZALGASETZ NR. 6 VA DE 19 VAN PROCHET 2008.

S Provinzalgasetz va de 19 van prochet 2008, nr. 6, “Norme di tutela e promozione delle minoranze linguistiche locali” sokt en artikl 22, zboate komma: “De Provinz, der Comun general de Fascia, de gamoa’n as erkennt sai’ en artikl 3 oder as zommstea’ ont de sai’n gamoa’schòftn untermstizn de kulturòrbetn ont de untermhòltòrbetn van lait va de sprochminderhait ont sechen vour iberhaup za hèlven en de sèlln nain òrbetn as derekt ver de sproch ont ver de sai’ untermstizt vourtschechen sai’ ont en de vraischòftn as derkennt ont stòrcha burzn hom en de doin lander ont as abia zil de untermstizt van sai’na lait hom”. En glaiche artikl, en komma drau, kimmps nou pèsser zòk: “Ver de zil van zboa’te komma, de omtn van zboa’te komma mòchen aus de beil schòrt ont abia as de untermstizt envire trong kemmen mias”.

Der artikl 24 van glaiche gasetz viart aa inn de “provinzalkassa ver de untermstizt van lokaln sprochminderhaitn, ver za finanziarn de projektn ont de nain òrbetn va hilf ont va untermstizt van etnischn, kulturaln ont sproch kennzoachen van ladiner, van bersntoler ont van zimbern as lem en lont va Trea’t”. De doi kassa kimmpt autoalt pet an ausrot va de Provinzaljunta en toal, abia s sèll za prauchen ver za untermstizn de projektn as trong kemmen van lokaln omtn oder va ondra òllgamao’n no en artikl 9, zboa’te komma van gasetz nr. 482 van 1999, oder abia s sèll “za lònge ver projektn oder naia òrbetn veròrbetet aa va vraischòftn abia as steat en artikl 22, zboa’te komma, as an groasn bèrt hom ver de untermstizt van sprochminderhaitn, as u’ganommen kemmen va de provinzaljunta ont vourstelt va lokala omtn, va schualomtn oder va kulturinstitutn va de provinzn”.

S hondelt se iaz za mòchen aus de beil schòrt ont abia za toaln aus de untermstizn va de provinzn ver de kulturòrbetn ont de untermhòltòrbetn van lait va de sprochminderhait va de provinzn va Trea’t pet de kassa as ver en doi vourtschechen ist, de gelder va de provinzalkassa van sprochminderhaitn.

De kassa ver de untermstizt van lokaln sprochminderhaitn ist innpfiart kemmen pet en artikl 6 bis van provinzalgasetz nr. 4 va de 30 van agst 1999 (as iaz ausgalescht kemmen ist van gasetz nr. 6 van 2008 as mearer vort do gadenkt kemmen ist) pet de glaichen kennzoachen ont ziln as do paschrim sai’: pet de nain òrbetn ont de projektn as va de Provinzaljunta en de vourdern jarder u’ganommen kemmen sai’, kann men en vourstelln abia as se se autoaln.

De untermstizt as men gem kann en de sprochminderhaitn sai’ as de onder sait meglech en bolten sektorn: de kennen za tea’ hom pet en zomlem, pet de kultur, pet de birtschòft, pet en turismus, pet de istituzionen ont de dinstn, de schualn ont de religion, pet en paun, pet en schualn ont learnen en de groasn, o. a. e.; de kennen hòlt pet bolten sektorn za tea’ hom ont drinn hom bolten sòchen, aa bavai de sproch ont de komunikazion as gamòcht kimp pet de sproch hòt za tea’ pet de gonzn sektorn van lem. As de onder sait, mias men aa song as de hilf ont der enteresse van doin gamoa’schòftn ont de òrbetn ver za tea’se verpèssern sai’ nèt bolten onderst van ondern lokaln gamoa’schòftn van Trentino ont de gem de meglechket za vrong u’ en an iats gasetz va sektor ont alura kimmpt s vir za miasn hom an stòrchen kriterio as men prauchen kann za pintn u’ en an iata vrog ver de kassa ver de sprochminderhaitn.

Der doi stòrch kriterio, ver za hèlven za glaimernse en de ziln van doi gasetz, kann nèt onderst sai’ abia der sèll va de sproch va de minderhait, bavai an iata òrbet mias bèrt gem ont eppes trong en kennen, en auslòn, en gem bèrt, en sterchern de burzn, en prauch van schraim ont van klòffen van sprochminderhaitn.

Der bichteste zil ver de gasetzn va de provinzn (abia as der artikl 6 van Provinzalgasetz 6/2008 voursicht) ist as òlla de òllgamao’omtn as pet en doi za tea’ hom schellatn schaug za “prauchen òlla de meglechen azionen ont strumentn as se sei herziachen meing” ver za mòchen envire lem de doin sprochen en zomlem van lait ont van gamoa’schòftn, dermit za dra’n um de tendenz as sicht as de stèrcher sproch de kloa’ vrisst. En artikl 4 van gasetz sai’gonz klòr de sprochrèchtn ver de gamo’schòftn ont ver de oa’zelln van minderhaitn u’kennt ont asou schellt de provinzalkassa ver de untermstizt van lait van sprochminderhaitn aa der doi kriterio voursechen. De Provinzaljunta ist asou gariaft za untermstizn de linee ont de azionen as de lokaln òllgamao’omtn ont de schualomtn ont de provinznaln kulturinstitutn paroaatn. Men mias hòlt an ausnom mòchen ver de nain òrbetn as de sait va de kultur as der Comprensorio ladino va Fassa/Comprenjorie ladin de Fascia muan tuat za untermstizn oder za trong envire ver de kompetenz as en gem kimmpt no en artikl 25 van provinzlagasetz nr. 6 van 2008 ont as ver en doi meing za tea’ hom pet ondra sòchen aa, nèt lai pet de sproch.

No en de doi vourstell, muat men za kennen araugem de doin kritern:

1. De projektnt ont de nain òrbetn za finanziarn pet de provinzkassa ver de untestitz van lait van sprochminderhaitn, pet de ausnom van sèlln as za tea' hom pet de kultur as vourtschechen sai' en artikl 25 van provinzalgasetz nr. 6 van 2008, miasn hom direkt ont bichtege zil za hèlven ont untestitzn de sproch va de minderhait.
2. Puachstimm a) va de kassa: de gelder ver de projektnt as trong kemmen van lokaln omtn oder va ondra òllgamao'omtn ver en gasetz nr. 482 van 1999, meing gem kemmen en projektnt as lai ver a toal oder gor nicht finanziart kemmen sai'; de gelder kemmen gem no en de dokumentnt as de omtn hom gamòcht hom en de Provinz ver za schicken se en de Presidenz van Consiglio van Stòt.
3. Puachstimm c) va de kassa: de gelder meing gem kemmen ver projektnt ont naia òrbetn va groasn bèrt ver de untestitz van sprochminderhaitn, as lokalomtn, schualomtn ont provinzalkulturomtn u'trong hom.
4. Puachstimm d) va de kassa: de gelder meing gem kemmen ver naia òrbetn as za tea' hom pet de kultur ont as untestitzn de òrbetn ont de nain kulturòrbetn va de ladinische gamao'schòft va Fassa as de ladinische Tèldergamao'schòft/Comprenjorie ladin de Fascia muat za trong envire, ont òrbetn va sprochplan as der vourtschbinnt ont as noatbende sai' ver za hèlven ont untestitzn de ladinische sproch.
5. De untestitz va de Provinz ver de projektnt as u'ganommen kemmen meing nèt sai' heacher as:
  - 5.1. der 75% van sèll as ausgem garechnt konn kemmen va untestitz va de Provinz en vòll va kulturòrbetn ont va untestitz van òrbetn ont va naia kulturòrbetn va de ladinische gamao'schòft va Fassa as de ladinische Tèldergamao'schòft va Fassa/Comprenjorie ladin de Fascia muat za trong envire;
  - 5.2. der 90% van sèll as ausgem garechnt konn kemmen va untestitz va de Provinz en vòll va naia òrbetn ont va projektnt van lokaln omtn oder va ondra òllgamao'omtn no en gasetz nr. 482 van 1999, puachstimm a); en vòll va projektnt ont va naia òrbetn as runt bichte sai' ver za stitzn de sprochminderhaitn as de lokaln òllgamao'omtn, de schualomtn ont de provinzalkulturinstitutn no de puachstimm c) muan za trong envire; en vòll va azionen va sprochplan vourtschbunnen va de Tèldergamao'schòft/Comprenjorie ladin de Fascia ont as noat sai' ver de hilf ont untestitz va de ladinische sproch no en de puachstimm d);
  - 5.3. der 95% van sèll as ausgem garechnt konnt kemmen va untestitz va de Provinz en vòll va òrbetn ver za gem pakonnt de sòchen en de minderhaitsproch as en Programm va òrbetn ver de informazion en de minderhaitsproch as vourtschechen ist en artikl 23 van provinzalgasetz nr. 6 van 2008 abia "fisset" garechnt sai';
  - 5.4. der 100% van sèll as ausgem garechnt konnt kemmen va untestitz va de Provinz en vòll va òrbetn ver za gem pakonnt de sòchen en de minderhaitsproch as en Programm va òrbetn ver de informazion en de minderhaitsproch as vourtschechen ist en artikl 23 van provinzalgasetz nr. 6 van 2008 abia "innovatif" garèchnt sai';
6. S toal van gelder van punkt 5. mu kemmen direkt ganidert pet de glaiche proporzion ver òlla de projektnt as kennen finanziart kemmen no en de zeil van projektnt as sai', no en sèll as finanziart kemmen mu va de Provinz ont no en sèll as en bilanz va de Provinz zuagem kemmen ist.
7. Bail men mias rèchnen de zaitn as sai' za mòchen der bilanz va de Provinz. De vourtschbinn va projektnt ont va naia òrbetn ver de puachstimm c) ont d) barn miasn ogem kemmen en de Autonome Provinz va Trea't – Omt ver de untestitz van lokaln sprochminderhait, vour de 15 van leistagst van jor vouraus van sèll as vourtschechen sai' de òrbetn ont derzua barn miasn an detaliartn pericht as en sèll as gatu' kimmpt ont as de zil as vourtschechen sai', an vourtschatz van kostn ont an plan va zuazol ogem kemmen.
8. Ondra vourtschbinn meing kemmen tschatzt ont finanziart va de Provinzaljunta benn s ondra gelder hat, as mechetn kemmen va gelder as en bilanz inntschrim kemmen sai' ober as nèt praucht kemmen oder as turch an bècksl van bilanz semm galeikt kemmen, ver naia òrbetn ont projektnt as ekstra garèchent sai' ober benn se en de Provinz almen a mu'net vour as se u'vungen ogem kemmen.
9. De hilf van puachstimmen a) ont d) kemmen austoalt pet a verleig van viarer van Provinzaldinst ver de untestitz van lokaln sprochminderhaitn.
10. De hilf va de puachstimm c) kimmpt gem pet an ausrot va de Provinzaljunta.
11. De projektnt ont de nain òrbetn as finanziart kemmen miasn garift kemmen en jor derno van sèll as se u'ganommen kemmen. De doi zait konn verlengert kemmen finz as nèt mear as a jor abia as drinnsteat en de ausrotn nr. 1256 va de 23 van prochet 2006, nr. 790 va de 20 van oberel 2007 ont nr. 1980 va de 14 van leistagst 2007.
12. S earste toal va de zuazol bart kemmen gem finz as en 70% van sèll as vourtschen ist derno as de omtn de noat va de sai' kassa vourstellt hom. S sèll as plaip va de zuazol kimmpt gem derno as de sperrzeiln vourstellt kemmen ont do barn en a noat arotschouchen kemmen de gelder en vòll as nèt òlls praucht kemmen ist.
13. De sperrzeiln kemmen gamòcht no en sèll as drinnsteat en Dekret van President va de Provinzaljunta va de 5 van prochet 2000, nr. 9-27/leg. "Regolamento concernente modalità e termini di rendicontazione e di verifica delle attività, degli interventi e delle opere nonché degli acquisti agevolati dalla Provincia, ai sensi dell'articolo 20 della legge provinciale 30 novembre 1992, n. 23" abia as er zan leistn gabèckslt kemmen ist pet en Dekret van President va de Provinz va de 3 van oberel 2007, nr. 5-85/Leg.

TESTO IN CIMBRO

SACHAN:

ledje vo dar Provintz 19 sunjo 2008, n. 6..Auzmachan bia zo toala in 'z gelt bo da khint zuar get vor di mindarhaitn vor di drai djar 2009-2011.

Zo heva å

Dar art. 24 vo dar ledje vo dar provintz 19 sunjo 2008, n. 6, af di mindarhaitn, nimmp in platz vo dar L.P. n. 4, 30 agosto 1999, un richtet in an "fondo provinciale per le minoranze" bo da mucht khemmen genützt zo traga vür sachandar bo da mang hevan zo halta au di zung un di kultur von Ladinar, von Bernstoler un von Zimbarn bo da lem in di provintz vo Tria.

'Z khemmenda gemacht viar toaln: a toal khint get zo zala baz da khint gemacht von "enti locali" nå dar ledje 15 ditzembre 1999, n. 482; a toal khint get zala baz da vürtrak di Provintz; a toal khint get zo macha sachandar bo da vürleng zo halta au di mindahaitn vürgetrak von asotzatziongen un åget von aministratziongen, von schualn un von kulturinstitutn; a toal khint darkhennt vo sachandar vürgetrak von Comprenjorie Ladin de Fascia, fin azzta inzett dar Comun general de Fascia.

Di Djunta vo dar Provintz, ågenump baz da khütt di Konferentz von Mindarhaitn, un af dazzel muchtmase auhalt, az bi daz in richtet dar art. 9, komma 2 sub b) vo dar L.P. n. 6/2008, toalt auz in fondo vo dar Provintz .

In di Konferentz von Mindarhaitn, atz 24 von febraro 2009 ka Tria, soinda khent gemacht dize toaln vor di drai djar 2009-2011:

- a) 20% zo halta au baz da khint vürgetrak von kamoüandar odar vo åndre aministratziongen, L. 15 ditzembre 1999, n. 482 (Norme in materia di tutela delle minoranze linguistiche storiche);
- b) 35% vor dazzel bo da vürtrak di Provintz;
- c) 15% di toal zo macha sachandar bo da vürleng zo halta au di mindahaitn vürgetrak von veroine un åget von aministratziongen, von schualn un von kulturinstitutn;
- d) 30% di toal darkhennt vo sachandar vürgetrak von Comprenjorie Ladin de Fascia, fin azta inzett dar Comun general de Fascia vor di ladinar..

Di Provintz hat € 660.000,00 vor di mindarhaitn vor 'z djar 2009, ingetrak in cap. 351150. Von € 838.500,00 in gântzan, geata abe genump di sdenen boda lo Stato git in kamoüandar von mindarhaitn nå dar L. 482/1999-fondi 2007 Decreto del Ministro per i Rapporti con le Regioni 24 novembre 2008) bo da net mang soin geroatet zo macha di toaln.

In di konferentz izta khent ausgemacht ke ma mage zuargem aniaglanar toal fin atz 20% von sel bo da iz in Fondo, azta invallt eppaz någez zo macha.

Soinante di Provintz, nå dar L.P. n. 6 von 2008, art. 22, komma 3, bo da mucht auzmachan bia 'z gianda vürgetrak di sachandar, vorstma zo nemma å dazzel geschribet in di sait A) ågehenk disarn schaffar un darkhennt vo dar Konferentz von Mindarhaitn, bo da zoaget baz da vorst di ledje.

Khött allz ditza,

DI DJUNTA VO DAR PROVINTZ

- gehöart bazta iz khent khött;
- gesek di ledje vo dar Provintz 18 sunjo 2008, n. 6, artt. 9, 24 e 25;
- gehaltet kunt von sel bo da khütt di XIV Konferentz von Mindarhaitn, nå in sel bo da iz khent auzgemacht atz 24 febraio 2009 ka Tria;
- gesek di atti bo da soin khent augeroatet;
- khinta votart vo alln, pin regln bo da git di ledje,

MACHT AUZ

1. Zo toala au azò vor di djar 2009-2011 dazzel bo da iz in fondo vo dar Provintz zo halta au di Mindarhaitn, auz bazda dar Stato hat get nå dar Ledje 15 dizembre 1999, n. 482:
  - a) 20% zo halta au baz da khint vürgetrak von kamoünder odar vo åndre aministraziongen, L. 15 dittembre 1999, n. 482 (Norme in materia di tutela delle minoranze linguistiche storiche);
  - b) 35% vor dazzel bo da vürtrak di Provintz;
  - c) 15% di toal zo macha sachandar bo da vürleng zo halta au di mindahaitn vürgetrak von veroine un åget von aministraziongen, von schualn un von kulturinstitutn;
  - d) 30% di toal darkhennt vo sachandar vürgetrak von Comprenjorie Ladin de Fascia, fin azta insetzt dar Comun general de Fascia vor di ladinar..
2. zo vorsiaba atz åndra provvedimeti bazda khint auz gemacht zo macha, azò az pi'z iz geschribet in punkt a), b), C, un e) von art. 24, komma 2, un di determine z'zala nemmante 'z gelt von kapitolo 351150;
3. ma macht auz zo maga zuargem aniaglanar toal fin atz 20% von sel bo da iz in Fondo, azta invallt eppaz nåigez zo macha.
4. Ma mucht haltn guat dize toaln vor di drai djar 2009-2011. Åndre determinatzióng mang khemmen gemacht azda se å nimmp di Djunta, gehöart di Konferentz.
5. zo nemma å baz da iz in di sait A) bo da khütt bia ma nützt di toaln von fondo vor di mindarhaitn, nå dar L.P. 6/2008, art. 24, komma 2.

Sait bo da zuarsteat

SAIT A) DAR VÜRLEGOM VO DAR DELIBERAZIONG N. DD. MERTZ 2009

BIA 'Z KHINTA VÜRGETRAK DAZZEL BO DA AUZ MACHT DI LEDJE VO DAR PROVINTZ VON 19 VON SUNJO 2008, N. 6, ART. 22 UN 24.

Di ledje vo dar Provintz von 19 von zunio 2008, n. 6, zo halta au di mindarhaitn, khütt, in art. 22, komma 2: “ Di Provintz, dar Comun general de Fascia, di Kamöundar haltn au alz dazzel bo da khint gemacht von laüt von mindarhaitn, übarhaup dazzel bo da khint vürgetrak, von asotzatziongen o, zo halta lente di zungen, azò az piz iz gezoaget in komma 2.

“Dar art. 24 vo dizarn ledje, lek au in fondo vo dar provintz vor di mindarhaitn, bo da haltet au baz da khint gemacht zoa azda mang übarlem di zung un di traditziongen von laüt von mindarhaitn Ladinar, Berstoler un Zimbarn in di Provintz vo Tria. Dizar fondo iz augetoalt zoa zo maga khemmen genützt sai von kamöundar un von ändre aministratziongen, sai von veroine, nå in art. 22, komma 2, bo da arbatn vor di mindarhaitn.

Ma mucht auz machan bia di Provintz trak vür sai hilve vor dazzel bo da di mindarhaitn haltn sai zo tüana nützante 's gelt von fondo.

Dar fondo vo dar Provintz zo halta au di mindarhaitn, khint augelek pit'n art. 6 bis vo dar L.P. von 30 agosto 1999, n. 4, bo da est iz gebekslt pit dar L.P. n. 6, 2008, bo da hat gehat vürgetrak das selbe, un af dazzel bo da iz khent gemacht di ändarn djar, makma vürgian.

Di sachandar bo da möng khemmen getânt zo halta au un zo traga vür di mindarhaitn soin ettlane. Ma möge tümman vor di laüt, auhaltn di kultur, stützan di arbat, in turismo, di schualn, di khich, haltn da kunt 'z velt, ombrom di zung bo ma redet, nimp vür groazangântzan lai allz 'z lem von laüt. Bar muchanaz o gedenkhan ke da sel bo da ågeat in mindarhaitn iz net asò diferente baz da sel boda möge khemmen guat alln in laüt von ünsarn perng. Un asò di mindarhaitn o, möng haltn guat alle di ledji bo da da soin zo tragase vür. Asò muchtma vennen eppas bo da iz virtich lai vor di mindarhaitn zoa zo toala in 'z gelt von fondo.

Biar gloam ke da sel bo da iz daz mearaste virtich vor di mindarhaitn sai'z di zung, allz da sel bo da khint getânt mucht khemmen getânt vor di zung von mindarhaitn selbart, khennense, nützanse, schraimse, un vürtrangse.

Aniaglan ainfång, aniaglan prodjekt, bo den zuar khint get zo nütza 'z gelt von fondo mucht haltn kunt vo dar zung un vo nicht ändarz. Ren, Lesan un schraim, machan khennen di zung, lai vor ditza muchta khemmen genützt 'z gelt.

Da sel boda an lestn disa ledje bil gelången iz, azzta di zungen von mindarhaitn übarlem in lem von laüt alle tage. Un vor ditza, di djunta mucht auhaltn da sel bo da tümman vor di zungen, di kamöundar vor earst, ma di schualn un di kulturinstitut o. Lai dar comprensorio de fascia möge auhaltn ainfång net lai vor di zung nå in art. 25 vo dar ledje.

Vor allz ditza bo da iz khent khött böllbar tümman asò:

14. Di prodjektn un di anfången bo da khemmen auz getzalt pitn gelt von fondo, aus baz di selnen vor di kultur nå in art. 25 muchan ågian garade zo halta au un zo traga vür di zungen von mindarhaitn
15. Lettar a) von fondo: di prodjektn von kamöundar bo da soin sa getzalt gântz, odar halbe, nå dar ledje n. 482 von 1999 un vor di selnen bo da nonet izzta 'z getlt; barten soin zuar get vo

dar provintz nå in dokumentn bo da bartn khemmen getzoaget un bartn khemmen, vo dar provintz selbart, vür getrak in president von konsildjo.

16. Lettar c) von fondo: 'z gelt khint zuar gett vor virchtege prodjektn zo untarstütza di mindarhaitn, vürgetrak von kamöundar, von schualn un von kulturinstitutn vo dar provintz.
17. Lettar d) von fondo: 'z gelt khint zuar gett vor di kulturanfängen un vor åndre sachandar bo da bill tumman dar Comprenjorie ladin de fascia un da sel bo dar bill tumman zo untarstütza di ladinesche zung.
18. Di provintz möge zuar gem in prodjektn bo se ånimp nicht mearar baz:
  - 5.1. in 75% von sel bo da khint zuar get z' zeera, vor di kulturanfängen bo da bölln vür trang di ladinar vo fascia un dar comprenjore ladin de fascia;
  - 5.2. in 90% von sel bo da khint zuar get z'zeera, vor di anfängen un vor di prodjektn vür getark von kamöundar un von seln geschribet in a) nå dar ledje n. 482 von 1999; ben da da soin anfängen gântz virtich auzohalta di mindarhaitn vür getrak von kamoöundar von schualn un von kulturinstitut az pizi z geschribet in c) vor da sel bo da bill tumman dar Comprenjorie ladin de Fascia vor dar ladinar zung az pi 'z iz geschribet in d);
  - 5.3. in 95% von sel bo da khint zuar get z'zeera zo macha khennen di zung von mindarhaitn nå in art 23 vo dar L.P. n. 6 von 2008;
  - 5.4. in 100% von sel bo da khint zuar get z'zeera vor nåige anfängen zo macha khennen di mindarhaitn nå in art. 23 vo dar L.P. n.6 von 2008
19. 'Z gelt bo da khint zuar get, geschribet in punkt 5 möge khemmen gemindart un au getoalt in gelaichege toaln tortemitt alln in prodjektn bo da soin khent ågenump vo dar provintz haltante kunt von gelt boda hat zo möga nützan di provintz selbart.
20. Haltante kunt vo dar zait bo da di provintz nützt zo toala in allz soi gelt. Di vürlegom von prodjektn un di anfängen geschribet in c)un d) muchan khemmen getzoaget dar P.A.T.-åmt vor di mindarhaitn - vor in 15 von settembre von djar pellar, sem muchta soin geschribet allz dasel boda bil khemmen getânt un biavl gelt ma hat in sint 'z zeera.
21. Åndre vürlegom bo da net soin gest prevedart, odar straordinardje, möng khemmen ågenump un auzgetzalt vo dar djunta, azzta ventzart gelt, odar aztasan khint zuar gett åndarz, ma mucht'z ågem dar provintz mindarste 30 tage pellar allzta khemmen ågeheft di seln arbatn.
22. Di arbatn geschribet in a) un d) khemmen geschaft von diridjent von åmt vo dar provintz zo traga vür di mindarhaitn .
23. Di arbatn geschribet in c) khemmen geschaft vo dar djunta vo dar provintz.
24. Di prodjektn un di anfängen bo den iz khent zuar get 'z gelt von fondo, muchan khemmen gemacht in djar darnå azza soin khent ågenump. Ditza azzen net khint zuar get zo vorlengra di zaitn fin afftna djar net mearar nå in sel bo da khint khött in schaffan n.1256 von 23 sunjo 2006; n.790 von 20 aprile 2007; un 1980 von 14 settembre 2007.
25. 'Z gelt bart khemmen get vor in 70% zoagante vorånahi da sel bo ma hat menzl z'zeera un denna barta khemmen get daz åndar zoagante allz da sel bo da iz khent getzeert.
26. Di roatung khint getânt azo az pi da auzmacht dar D.P.G.P. 5 sunjo 2000 n.9-27/leg La rendicontazione è effettuata secondo quanto disposto dal D.P.G.P. 5 giugno 2000, n. 9-27/leg. Regolament bo da auz macht bia z'khemmenda augeroatet un gehüatet di arbatn vo

dar provintz.“ nå in art. 20vo dar L.P.30 novembre 1992 n.23 un gebekhslt an lest pin D.p.P.
3 aprile 2007n.5-85/Leg.